

Ткаченко А. К., Шведа Н. І., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ЗАСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Аграрне законодавство є невід'ємною складовою частиною системи законодавства України, яке включає сукупність взаємопов'язаних і спеціалізованих елементів різних галузей законодавства (адміністративного, земельного, цивільного, трудового, фінансового тощо). Саме тісний взаємозв'язок цих елементів, їх аграрно-екологічна спеціалізація надає цій галузі відносно самостійного юридичного значення. Вдосконалення даної галузі тісно пов'язане з вирішенням таких основних завдань, як систематизації існуючого аграрного законодавства з метою забезпечення його стабільності та усунення правових колізій.

Проблеми аграрного законодавства України розглядаються багатьма юристами-аграрниками. Проте комплексних наукових досліджень сучасного аграрного законодавства як специфічної галузі законодавства – небагато. Серед авторів, які глибоко аналізують сучасне аграрне законодавство України, слід назвати В. І. Андрейцева, Ц. В. Бичкову, І. А. Дмитренка, П. Ф. Кулинич, З. А. Павловича, В. І. Семчика, Н. І. Титову, М. В. Шульгу, В. В. Янчука та ін. [1, с. 197].

Незважаючи на зміни, що відбулися за роки незалежності України в аграрному секторі, а саме проведення аграрної та земельної реформи, сільське господарство все ж таки залишається галуззю національної економіки, що потребує якісної перебудови.

Серед недоліків сучасного аграрного законодавства можна виділити ряд найбільш вагомих:

- аграрне законодавство складається з великої кількості нормативно-правових актів, що мають різну юридичну силу;
- значну частину законодавства складають відомчі нормативно-правові акти;
- «розкиданість» аграрно-правових норм по законодавчих і підзаконних актах, що належать до інших галузей права;
- певна частина підзаконних нормативно-правових актів містить правові норми, що суперечать актам вищої юридичної сили;
- правові норми багатьох законів є бланкетними, мають декларативний характер, тому не завжди реалізуються на практиці.

Як показує практика, для вдосконалення законодавства часто використовується його систематизація у вигляді інкорпорації, консолідації або кодифікації.

Особливо важливою постає на сьогодні проблема кодифікації аграрного законодавства. Існують кардинально протилежні погляди щодо форми, змісту, суті і назви такого документа. Так, в юридичній науці обґрунтовується точка зору щодо необхідності прийняття Аграрного кодексу України. Зокрема, В. В. Янчук визначив предмет, об'єкт правового регулювання такого кодифікованого акта тощо. В Аграрному кодексі України необхідно відобразити особливості сучасних аграрних суспільних відносин, рівноправність усіх форм власності, організаційно-правових форм і методів господарювання [2, с. 59].

Першочергове місце в Аграрному кодексі необхідно надати наступним категоріям: земля, мисливські угіддя та внутрішні водойми, як основні засоби виробництва та добування продуктів харчування, продовольства і сировини рослинного й тваринного походження; земля та інше рухоме й нерухоме майно, насамперед засоби виробництва, а також продукти продовольства та сировина, як об'єкти права власності самих суб'єктів аграрного підприємництва та як об'єкти обігу; земля, водні та мисливські угіддя, як об'єкт навколишнього природного середовища.

Ще одним із кроків вдосконалення аграрного законодавства є проведення інкорпорації нормативно-правових актів. Різниця офіційної інкорпорації від кодифікації полягає у рівні систематизації. Якщо інкорпорація спрямована на зміну змісту правового регулювання, розвиток системи права, то інкорпорація таких функцій не виконує. Не змінюючи змісту правового регулювання, вона покликана привести у чітку систему ті нормативно-правові акти, які уже створені правотворчими органами і утвердились в правовому просторі. Вважаємо, що цією діяльністю повинне займатися Міністерство аграрної політики та продовольства України, як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної аграрної політики [4, с. 86].

Одним із головних напрямів розвитку сучасної науки аграрного права України є теоретичне обґрунтування подальшого розвитку й вдосконалення земельного та аграрного законодавства, розробка наукових засад їх кодифікації, науковий аналіз нового ЗК. З огляду на це важливою практичною проблемою є необхідність врахування наукових концепцій, висновків, положень та рекомендацій, запропонованих представниками науки аграрного права України, у правотворчій діяльності держави, зокрема під час розробки й прийняття нормативно-правових актів з питань регулювання аграрних і земельних відносин в Україні [3].

Отже, наразі постає необхідність кодифікації аграрного законодавства, оскільки такий прийом здатний підвищити ефективність його впливу на суспільні аграрні відносини. Кодифікація дозволить збільшити дієвість правових норм, зробити правове регулювання аграрних відносин високоякісним і стабільним. Практичними завданнями на шляху

вдосконалення аграрного законодавства в Україні є: вдосконалення понятійного апарату, орієнтація законодавства на кращі зразки зарубіжного досвіду, відповідність аграрно-правових норм принципам міжнародних договорів; інвентаризація нормативно-правових актів, з метою виявлення відсутності у них норм, які б стосувалися аграрного сектору України; також необхідно віднести важливе місце і з'ясуванню значення актів судової практики для здійснення систематизації аграрного законодавства. Однак кодифікація аграрного законодавства може бути ефективною, лише за умови проведення її на наступних принципах, таких як законність, науковість, всебічність, комплексність, безперервність і поетапність. Цей процес потребує залучення до створюваних робочих груп, провідних науковців у галузі аграрного права з метою вироблення конструктивних пропозицій щодо вирішення проблем у сфері правової регламентації сучасних аграрних відносин.

Література

1. Павлович З. А. Проблеми розвитку законодавства про агропромисловий комплекс України / З. А. Павлович // Аграрне законодавство України: проблеми ефективності / за ред. В. І. Семчика. – К., 1998. – С. 197-224.
2. Аграрне право України: підручник [В. З. Янчук, В. І. Андрейцев, С. Ф. Василюк та ін.]; за ред. В. З. Янчука. – [2-е вид., перероб. та допов.]. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 720 с.
3. Аграрне право України: підруч. / за ред. О. О. Погрібного. – К.: Істина, 2004. – 448 с.
4. Духневич І. Перспективи систематизації аграрного законодавства / І. Духневич // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2011. – № 1. – С. 85-92.

УДК 349.42(477) (043.2)

Ткачик І. М., Німець В. І., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к. ю. н, доцент

НЕДОЛІКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Джерела аграрного права – це результат правотворчості державних органів як зовнішній вираз волі народу, закріпленої в уніфікованих і диференційованих нормативно-правових актах, а також локальних актах сільськогосподарських товаровиробників, що регулюють аграрні відносини в процесі сільськогосподарського виробництва, переробки та розподілу сільськогосподарської продукції.